

PROJEVY ALTERNATIVNÍ SPIRITUALITY V SOUČASNÉM JUDAISMU

PŘEDKLÁDANÉ V ROCE 2024 NA ÚSTAVU FILOSOFIE A RELIGIONISTIKY FF UK

Autorka: Hana Ratimcová

Práce představuje možné podoby prolnutí konceptů alternativní spirituality do judaismu. Činí tak pomocí analýzy primárních textů a teoretických konceptů F. Gauthiera.

1) Struktura argumentace: 5/8

Práce je členěna přehledně, postupuje od obecného historicko-kulturního kontextu, ke konkrétním příkladům, nicméně orientace v textu není zdaleka tak jednoduchá.

Začíná to úvodem, který je až příliš stručný a neobsahuje informace, které se zde typicky nachází. Chybí mi autorčina motivace k sepsání práce, která v úvodech bývá dobrým zvykem, i nástín obecného stavu poznání. Četbu textu nadále ztěžuje absence představení metodologie a komentář ke struktuře práce.

O výběru sekundárních, ale hlavně primárních materiálů není v textu ani zmínka, což považuji za citelnou nedostatečnost. Po celou dobu práce mi nebylo jasné, proč se autorka rozhodla postupovat tak, jak postupovala, proč si nakonec vybrala k analýze ty tituly, které si vybrala, a jakým způsobem analyzovala jejich obsah?

Zakotvení práce v prostoru mě také zmátlo. Když autorka shrnuje Gauthierovy teze pro představení vzniku a vývoje alternativní spirituality, vůbec není zřejmé, k jak velké části světa se tato teorie vztahuje. A proč v poslední kapitole tak náhle přešla do Česka, když se celou dobu pohybovala v úplně jiném kontextu?

A vzhledem k tomu, že Gauthier je jejím ústředním referenčním bodem, bylo by bývalo rozumné do kapitoly o Česku, zařadit také jeho článek „Religious Change in Orthodox-majority Eastern Europe: from Nation-State to Global-Market“ (2022), který ty samé teorie, o které se diplomantka opírá, převádí do našeho geografického prostoru.

Ta samá geografická mlhavost platí i o judaismu. O tom, že se celou dobu bavíme o současném judaismu v USA a Izraeli se čtenář dozví až těsně před koncem (s. 21), což je dost pozdě.

Když autorka v první kapitole shrnuje rysy alternativní spirituality, dopouští se přílišných generalizací, které ústí do nepravdivých informací. Např.: nadpřirozené bytosti nejsou lidé, kteří už se nemusí reinkarnovat, jak tvrdí autorka (s. 4) Tedy, ne vždy, ne všude. Text, který cituje, jasně nabádá k opatrnosti: „To, kam kosmická evoluce duší vede, je opět individuální otázka [...] Nauka však v tomto smyslu není ani zdaleka ukotvena a existují obrovské individuální rozdíly mezi jednotlivými pojetími.“ (Kostiřová, *Současná alternativní spiritualita*, 2020, s. 43). To samé platí pro pojem „ega“, které rozhodně není univerzálně vnímáno tak, že je „potřeba ho zničit nebo alespoň potlačit.“ (s. 4)

2) Formální úroveň: 6/8

Úroveň jazyka práce kolísá. V teoretické části, kde diplomantka shrnuje Gauthierovy teze, text na mnoha místech nenavazuje, je sešňovaný a působí až jako výpisky z literatury, např.: „Celkově probíhá diferenciací sfér. Stát se změnou režimu potřeboval zajistit poslušnost jinak než silou. Intelaktuálové přišli s myšlenkou národa...“ (s. 1) To se naštěstí v dalších kapitolách změní a jazyk práce je až do konce obstojný.

Je také mrzuté, že autorka systematicky nepředstavuje aktéry, kteří se v práci vyskytují, což četbu opět ztěžuje a zneřehledňuje. Je dobrým zvykem nepředpokládat u čtenáře kompletní znalost všech osob, které se v práci objeví, což se typicky dělá jejich krátkým představením, např. „kanadský religionista François Gauthier“.

Za nevyargumentovaný považuji náhlý přechod k judaismu v Česku, který působí jako samostatná kapitola, stojící mimo rámec dosavadního výkladu a nechápu, proč byla do textu zařazena.

Po gramatické stránce se v práci krom systematického označování alternativní spirituality velkým „A“, vyskytují chyby převážně v čárkách, ovšem v únosné míře.

Úprava poznámkového aparátu je na velmi dobré úrovni. V textu autorka používá často dlouhé citace, které by si zasloužily více graficky zdůraznit, např. odsazením, což je ovšem typografická připomínka, která ztěžuje četbu, než vyložená chyba

Bohužel v poznámkách pod čarou autorka uvádí jen odkazy na celé webové stránky, nikoli na konkrétní články, ze kterých cituje. Ty jdou tedy dohledat pouze přes URL odkaz. Bibliografie není dělena na primární a sekundární. Navíc, v jednotlivých referencích je proházeno pořadí vydavatele s místem vydání.

3) Práce s prameny: 5/8

Jak bylo již v úvodu naznačeno, není mi stále jasné, jakou metodou autorka vybírala primární prameny a jak z nich excerpovala informace. Jak vybírala z rozsáhlejšího korpusu literatury k židovské józe? A jak se vypořádá s námitkou, že židovských šamanů je víc, než tvrdí (s. 10)? Např. šaman Orfeus B (<https://www.orpheusb.com/>) pravidelně jezdí do Česka a pořádá „Shabbat blessing ceremony“ (<https://healingfestival.eu/healingfestival/vystupujici/orpheus-b/>).

Práce se sekundární literaturou je v pořádku, literatury není sice velké množství, citelněji postrádám jakoukoli práci na téma náboženského synkretismu, ale vzhledem k typu práce je absence této literatury stále únosná. Občas ovšem není jasné, jaké dílo autorka cituje, např. odstavec o holismu (s. 4) nebo když popisuje strategie „dekontextualizace“ a „domestikace“ při přijímání prvků alternativní spirituality do judaismu (s. 10)

4) Vlastní přínos: 3/8

Ačkoli se práce vypořádává se zajímavým materiálem, činí tak bohužel mechanicky a popisně. V práci mi velmi scházelo „autorčin hlas“, ať už ve formě vlastní interpretace, komentáře nebo originální syntézy.

5) Obecný přesah práce: 5/8

Práce poctivě shrnuje některé aspekty přejímání prvků alternativní spirituality do současného judaismu, které hezky korespondují s Gauthierovými tezemi o náboženství v postmoderní společnosti. Pomáhá tak popsat další část nesmírně pestré mozaiky dnešních forem religiozity. Potenciál pro větší přesah v práci nesporně je (např. několikrát zmiňované téma genderu, teorie o náboženském synkretismu), zůstal však nevyužit.

Celkové hodnocení: 24 bodů

Práci navrhuji přijmout k obhajobě a hodnotím ji 24 body, tedy *velmi dobrou*.